

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА**

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра української мови і літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**НАУКОВА СПАДЩИНА МОВОЗНАВЦІВ ХХ СТОЛІТТЯ КРІЗЬ
ПРИЗМУ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Освітня програма «Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)»

Спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова і література)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
української мови і літератури
Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.
Завідувач кафедри О.М. Семеног

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація		
Назва дисципліни	Наукова спадщина мовознавців ХХ століття крізь призму шкільної освіти	
Викладач (-і)	Рудь О.М.	
Контактний телефон викладача	+380 50 62 33 818	
E-mail викладача	olgarud2017@ukr.net	
Формат дисципліни	Очна й заочна форми навчання	
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин	
Консультації	Раз на тиждень відповідно до графіка консультацій	
2. Анотація до курсу		
<p>Мета вивчення навчальної дисципліни – ознайомлення магістрантів з творчим доробком українських мовознавців, які працювали як в Україні, так і за кордоном над лінгводидактичними проблемами шкільної освіти; побудова цілісної картини наукової ситуації в українській лінгводидактиці ХХ століття; спонукання студентів-філологів до зрілих фахових міркувань в аспекті ролі українських учених в історії становлення української шкільної мовної освіти.</p> <p>Завдання – сформувати компетентності теоретичного та практичного характеру, які стосуються:</p> <ul style="list-style-type: none"> – здатності генерувати нові ідеї (креативність) – уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми – цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність – здатності діяти на основі етичних міркувань (мотивів) – здатності діяти соціально відповідально та свідомо 		
3. Мета та цілі курсу		
<p>Мета вивчення навчальної дисципліни – ознайомлення магістрантів з творчим доробком українських мовознавців, які працювали як в Україні, так і за кордоном над лінгводидактичними проблемами шкільної освіти; побудова цілісної картини наукової ситуації в українській лінгводидактиці ХХ століття; спонукання студентів-філологів до зрілих фахових міркувань в аспекті ролі українських учених в історії становлення української шкільної мовної освіти.</p>		
4. Результати навчання		
<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - життєву та наукову позицію українських лінгводидактів, науковий доробок яких вивчений ще недостатньо; - основні наукові праці учених ХХ ст. та їхні пріоритети в лінгводидактиці; - проблемні напрямки наукової спадщини вчених з урахуванням сучасної лінгводидактичної думки. <p>Студенти повинні уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати наукову літературу з різних питань лінгводидактики; - критично оцінювати погляди вчених на лінгводидактичні проблеми; - урахувати сучасну лінгводидактичну думку та традиційне трактування тих чи інших питань; - формувати свою наукову позицію щодо аналізованих лінгводидактичних проблем. 		
5. Організація навчання курсу		
Обсяг курсу		
Вид заняття	Загальна кількість годин 90	
	Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Лекції	14	4

семінарські заняття / практичні / лабораторні		14	4	
консультації		2	-	
самостійна робота		60	82	
Ознаки курсу				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий	
3	014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	Вибірковий	
Тематика курсу				
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання	Вага оцінки
Тема 1.1. Етапи розвитку методики навчання української мови в школах України ХХ століття. 1. Політичні, соціально-економічні та культурні умови розвитку методики української мови в ХХ столітті. 2. Розвиток основних концепцій методики навчання мови в період відродження національної системи освіти (1905-1920 рр.) 3. Розвиток методики мови як науки в роки становлення української школи, педагогічних пошуків і новаторства (1921-1932 рр.). 4. Лінгвометодичні засади навчання української мови в науковій спадщині А. Волошина, О. Курило, Л. Булаховського, М. Бернацького, Я. Резніка. 5. Проблеми викладання української мови в період формаційно-партійного дискурсу та радянської ідеології (1933-1970 рр.). 6. Реформування мовної освіти (1980-2000 рр.).	Лекція, сам. робота	Видатні особистості з українського мовознавства. Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. 172 с. Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. Київ : Книги – XXI, 2007. 464 с. Коваль В. О. Теоретичні і методичні засади формування професійної компетентності майбутніх учителів-філологів у вищих педагогічних навчальних закладах : монографія. Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. 455 с. Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. Стробільськ, 2015. 375 с.. Семеног О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. 216 с.	1. Опрацювання рекомендованої літератури до теми. 2. Пошук та вивчення додаткової літератури. 3. Написання тез теоретичних питань. 4. Схематизація теоретичного матеріалу.	6 балів за завдання самостійної роботи
Тема 2.1. Наукова та громадська діяльність	Сам.	Видатні особистості з українського	1. Опрацювання рекомендованої	6 балів за

<p>Степана Смаль-Стоцького (1859–1938) 1. С. Смаль-Стоцький – громадянин, політичний діяч, науковець – в історії України та українського мовознавства. С. Смаль-Стоцький як шкільний діяч та педагог. 2. Діапазон наукових пошуків С. Смаль-Стоцького. Погляди вченого на мовну та правописну проблеми. 3. Наукова та громадська діяльність С. Смаль-Стоцького в еміграції. 4. Епістолярія С. Смаль-Стоцького.</p>	<p>робота</p>	<p>мовознавства. Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. 172 с. Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. Київ: Книги – XXI, 2007. 464 с. Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. Стробільськ, 2015. 375 с.</p>	<p>літератури до теми. 2. Пошук та вивчення додаткової літератури. 3. Написання тез теоретичних питань. 4. Схематизація теоретичного матеріалу.</p>	<p>завдання самостійної роботи</p>
<p>Тема 2.2. Основні наукові здобутки професора Євгена Тимченка (1866–1948) 1.Формування наукових зацікавлень Є. Тимченка. Громадська та педагогічна діяльність Є. Тимченка. 2.Діапазон мовознавчих питань у науковій спадщині Є. Тимченка. 3. Лексикографічна робота Є. Тимченка як центральна в його науковій діяльності. 4. Є. Тимченко як автор одного з перших підручників української мови для школи. Структура та зміст укладеної автором «Української граматики» для III і IV класів тодішніх середніх шкіл в контексті підручників початку ХХ ст. 5. Наукова спадщина Є. Тимченка в оцінці видатних мовознавців.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття, сам. робота</p>	<p>Видатні особистості з українського мовознавства. Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. 172 с. Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. Київ : Книги – XXI, 2007. 464 с. Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. Стробільськ, 2015. 375 с. Семеног О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. 216 с.</p>	<p>1. Опрацювання рекомендованої літератури до теми. 2. Пошук та вивчення додаткової літератури. 3. Написання тез теоретичних питань. 4. Схематизація теоретичного матеріалу. 5. Виконання практичних завдань.</p>	<p>2 бали усна відповідь + 5 балів за завдання самостійної роботи</p>
<p>Тема 2.3. Василь Сімович (1880–1940) – визначний діяч науково-культурного життя України початку ХХ ст. 1. В. Сімович – визначний діяч науково-культурного</p>	<p>Лекція, семінарське заняття, сам. робота</p>	<p>Видатні особистості з українського мовознавства. Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. Переяслав-</p>	<p>1. Опрацювання рекомендованої літератури до теми. 2. Пошук та вивчення додаткової літератури. 3. Написання тез</p>	<p>3 бали усна відповідь + 6 балів за завдання самостійної роботи</p>

<p>життя України початку ХХ століття.</p> <p>2. Лінгвістичний доробок В. Сімовича. Початки наукових досліджень ученого.</p> <p>3. Нормативний характер «Граматики української мови» В. Сімовича.</p> <p>4. Викладацька справа професора В. Сімовича.</p>		<p>Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. 172 с.</p> <p>Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. Стробільськ, 2015. 375 с.</p> <p>Семенов О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. 216 с.</p>	<p>теоретичних питань.</p> <p>4. Схематизація теоретичного матеріалу.</p> <p>5. Виконання практичних завдань.</p>	
<p>Тема 2.4. Основні наукові здобутки Івана Огієнка (1882–1972).</p> <p>1. Постать І.Огієнка в українській історії. Громадська і педагогічна діяльність І.Огієнка.</p> <p>2. Лінгвістична та лінгводидактична проблематика у працях ученого.</p> <p>3. Шляхи постання української мови в науковій концепції вченого. І.Огієнко про назви Русь - Україна - Малоросія.</p> <p>4. Роль І. Огієнка у становленні українського правопису.</p> <p>5. Іван Огієнко про рідномовні обов'язки та вивчення іноземних мов. Педагогічний зміст “Науки про рідномовні обов'язки” вченого. Рідномовні обов'язки І. Огієнка в сучасній практиці навчальних закладів України.</p> <p>6. Загальний огляд підручників з української мови І.Огієнка.</p> <p>7. Лексикографічна спадщина науковця. Лінгвістична термінологія у словникарському доробку Івана Огієнка.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття, сам. робота</p>	<p>Видатні особистості з українського мовознавства. Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. 172 с.</p> <p>Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. Київ : Книги – XXI, 2007. 464 с.</p> <p>Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. Стробільськ, 2015. 375 с..</p> <p>Семенов О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. 216 с.</p>	<p>1. Опрацювання рекомендованої літератури до теми.</p> <p>2. Пошук та вивчення додаткової літератури.</p> <p>3. Написання тез теоретичних питань.</p> <p>4. Схематизація теоретичного матеріалу.</p> <p>5. Виконання практичних завдань.</p>	<p>5 балів усна відповідь + 5 балів за завдання самостійної роботи</p>
<p>Тема 2.5.</p>	<p>Лекція,</p>	<p>Видатні особистості з</p>	<p>1. Опрацювання</p>	<p>5 балів усна</p>

<p>Лінгводидактичні ідей Сави Чавдарова (1892–1962) у вітчизняній педагогічній думці.</p> <p>1. Життєвий шлях і науково-педагогічна діяльність С. Чавдарова. 2. Педагогічний світогляд С.Х. Чавдарова у контексті шкільної мовної освіти в Україні. 3. Впровадження С. Х. Чавдаровим передових освітніх ідей у шкільну практику мовної освіти 4. Питання змісту і методів шкільного курсу української мови у спадщині С.Х.Чавдарова. 5. Творче застосування педагогічних ідей С.Х. Чавдарова в сучасній українській школі й науці.</p>	<p>семінарське заняття, сам. робота</p>	<p>українського мовознавства. Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. 172 с. Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. Київ : Книги – XXI, 2007. 464 с. Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. Стробільськ, 2015. 375 с.. Семенов О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. 216 с.</p>	<p>рекомендованої літератури до теми. 2. Пошук та вивчення додаткової літератури. 3. Написання тез теоретичних питань. 4. Схематизація теоретичного матеріалу. 5. Виконання практичних завдань.</p>	<p>відповідь + 5 балів за завдання самостійної роботи</p>
<p>Тема 2.6. Методичні ідеї Масальського Володимира Івановича (1896–1979) в становленні й розвитку української лінгводидактики.</p> <p>1. Життєвий шлях та науково-педагогічну діяльність В.І. Масальського. Чинники, які сприяли становленню і формуванню В. І. Масальського як ученого-методиста. 2. Лінгводидактична концепцію науковця. Роздуми В. І. Масальського стосовно принципів побудови шкільного курсу фонетики і граматики. 3. Шляхи підвищення ефективності уроків граматики в лінгводидактичній концепції В. Масальського.</p>	<p>Сам. робота</p>	<p>Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. Київ : Книги – XXI, 2007. 464 с. Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. Стробільськ, 2015. 375 с.. Семенов О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. 216 с.</p>	<p>1. Опрацювання рекомендованої літератури до теми. 2. Пошук та вивчення додаткової літератури. 3. Написання тез теоретичних питань. 4. Схематизація теоретичного матеріалу.</p>	<p>6 балів за завдання самостійної роботи</p>

<p>4. Проблеми розвитку мовлення учнів у науковому доробку В. І. Масальського.</p> <p>5. Внесок науковця у професійну підготовку майбутнього вчителя.</p>				
<p>Тема 2.7. Лінгвістична спадщина Жовтобрюха М. А. (1905–1995)</p> <p>1. Життєвий та науково-педагогічний шлях М.А. Жовтобрюха.</p> <p>2. Лінгвістичний доробок Михайла Жовтобрюха.</p> <p>3. М. Жовтобрюх про культуру мовлення учнів школи.</p> <p>4. Інтерпретація експресивної лексики в лінгвістичній спадщині М. Жовтобрюха.</p> <p>5. М. Жовтобрюх як дослідник мови української преси.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття, сам. робота</p>	<p>Видатні особистості з українського мовознавства. Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. 172 с.</p> <p>Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. Київ : Книги – XXI, 2007. 464 с.</p> <p>Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. Стробільськ, 2015. 375 с.</p> <p>Семенов О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. 216 с.</p>	<p>1. Опрацювання рекомендованої літератури до теми.</p> <p>2. Пошук та вивчення додаткової літератури.</p> <p>3. Написання тез теоретичних питань.</p> <p>4. Схематизація теоретичного матеріалу.</p> <p>5. Виконання практичних завдань.</p>	<p>5 балів усна відповідь + 5 балів за завдання самостійної роботи</p>
<p>Тема 2.8. Наукова спадщина Михайла Шкільника (1910–1989).</p> <p>1. Життєвий шлях і науково-педагогічна діяльність М. М. Шкільника.</p> <p>2. Внесок М. Шкільника в розроблення підходів до викладання української мови у школі. Використання алгоритмічних прийомів на уроках української мови: досвід М. Шкільника.</p> <p>3. Питання лексикологічної підготовки учнів у</p>	<p>Семінарське заняття, сам. робота</p>	<p>Видатні особистості з українського мовознавства. Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. 172 с.</p> <p>Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. Київ : Книги – XXI, 2007. 464 с.</p> <p>Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів:</p>	<p>1. Опрацювання рекомендованої літератури до теми.</p> <p>2. Пошук та вивчення додаткової літератури.</p> <p>3. Написання тез теоретичних питань.</p> <p>4. Схематизація теоретичного матеріалу.</p> <p>5. Виконання практичних завдань.</p>	<p>5 балів усна відповідь + 5 балів за завдання самостійної роботи</p>

<p>науковій спадщині видатного педагога.</p> <p>4. Проблеми вивчення фонетики у школі в науковій спадщині Михайла Шкільника.</p> <p>5. Михайло Шкільник про проблемне вивчення частин мови в школі.</p>		<p>навчально-методичний посібник. Стробільськ, 2015. 375 с.</p> <p>Семеног О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. 216 с.</p>		
<p>Тема 2.9. Науковий доробок українського лінгводидакта Скуратівського Леоніда Віталійовича (1946–2007).</p> <p>1. Життєвий шлях і науково-педагогічна діяльність Л. В. Скуратівського.</p> <p>2. Погляди Л. Скуратівського на проблему мовленнєвого розвитку школярів. Л. Скуратівський про роль загальнонавчальних умінь у мовленнєвому розвитку учнів.</p> <p>3. Питання збагачення мовлення учнів емоційно забарвленою лексикою у науковій спадщині педагога.</p> <p>4. Питання практичної риторики в сучасному курсі української мови в науковому доробку Л. В. Скуратівського.</p> <p>5. Проблема духовного розвитку особистості в лінгводидактичній спадщині Л. В. Скуратівського.</p>	<p>Семинарське заняття, сам. робота</p>	<p>Видатні особистості з українського мовознавства. Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. 172 с.</p> <p>Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. Київ : Книги – XXI, 2007. 464 с.</p> <p>Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. Стробільськ, 2015. 375 с.</p> <p>Семеног О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. – 216 с.</p>	<p>1. Опрацювання рекомендованої літератури до теми.</p> <p>2. Пошук та вивчення додаткової літератури.</p> <p>3. Написання тез теоретичних питань.</p> <p>4. Схематизація теоретичного матеріалу.</p> <p>5. Виконання практичних завдань.</p>	<p>5 балів усна відповідь + 5 балів за завдання самостійної роботи</p>
<p>Тема 2.10. Наукова спадщина Біляєва Олександра Михайловича (1925-2006).</p> <p>1. Передумови становлення О.М. Біляєва як науковця і лінгводидакта.</p> <p>2. Зміст педагогічних ідей творчої спадщини О. М. Біляєва для розвитку лінгводидактичної освіти.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття, сам. робота</p>	<p>Біляєв О. М. Лінгводидактика рідної мови: Навчально-методичний посібник Київ.: Генеза, 2005. 180 с.</p> <p>Видатні особистості з українського мовознавства. Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. Переяслав-</p>	<p>1. Опрацювання рекомендованої літератури до теми.</p> <p>2. Пошук та вивчення додаткової літератури.</p> <p>3. Написання тез теоретичних питань.</p> <p>4. Схематизація теоретичного матеріалу.</p> <p>5. Виконання практичних завдань.</p>	<p>5 балів усна відповідь + 5 балів за завдання самостійної роботи</p>

<p>Гуманоцентрична складова лінгвософської світоглядної концепції відомого лінгводидакта.</p> <p>3. Лінгводидактичні вимоги до уроку української мови за О.М. Біляєвим. Типологія уроків у лінгводидактичній спадщині О.М. Біляєва.</p> <p>4. Проблеми дослідження методів навчання рідної мови в науковій спадщині видатного педагога.</p> <p>5. Проблема розвитку зв'язного мовлення учнів у педагогічній спадщині О.М. Біляєва.</p> <p>6. О.М. Біляєв про вивчення синтаксису в школі</p> <p>7. Традиційне та інноваційне в методиці викладання мови і літератури в школі у поглядах О.М. Біляєва.</p>		<p>Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. 172 с.</p> <p>Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. Київ. : Книги – XXI, 2007. 464 с.</p> <p>Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. Стробільськ, 2015. 375 с..</p> <p>Семеног О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2012. 216 с.</p>		
<p>Тема 3.1. Лінгводидактична спадщина мовознавців Сумщини.</p> <p>1. Науковий доробок Олександра Семеновича Скорика. Внесок О. Скорика у підготовку підручників з методики викладання української мови в середній школі.</p> <p>2. С. І. Дорошенко – мовознавець, педагог, лінгводидакт. Зауваження вченого до проекту програми з української мови середньої школи (1967 р.). Погляди С. Дорошенка на роботу над стилістикою української мови в середній школі.</p> <p>3. Наукова спадщина Цупруна Л., Самброса Ю. та Горяного В.</p>	<p>Консультація, сам. роб.</p>	<p>Семеног О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2012. 216 с.</p> <p>Ефективні технології навчання і контролю якості знань у лінгвістичній підготовці майбутніх фахівців [Текст] : монографія / О. Семеног, В. Герман, Н. Громова [та ін.] Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. 376 с.</p>	<p>1. Опрацювання рекомендованої літератури до теми.</p> <p>2. Пошук та вивчення додаткової літератури.</p> <p>3. Написання тез теоретичних питань.</p> <p>4. Схематизація теоретичного матеріалу.</p> <p>5. Виконання практичних завдань.</p>	<p>6 балів за завдання самостійної роботи</p>
6. Система оцінювання курсу				
<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання відповідно до Положення про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка.</p>			

	<p>Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою, за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності: творчі роботи, презентації, контрольні роботи, поточний контроль.</p> <p>Основними критеріями оцінювання знань магістрів є:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) характер і якість самостійної підготовки студента до заняття; 2) ступінь усвідомлення навчального матеріалу, розуміння того, про що повідомляється; 3) повнота, правильність і точність відповіді; 4) уміння застосовувати набуті знання у стандартних і нестандартних ситуаціях; 5) мовленнєве оформлення відповіді, вміння донести інформацію до свідомості інших.
<p>Вимоги до усної відповіді</p>	<p>2 бали. Студент повністю оволодів теоретичним матеріалом, логічно і послідовно викладає його, наводить самостійно приклади і коментує їх, спроможний простежити історію питання, демонструє уміння застосовувати набуті знання у нестандартних ситуаціях. При відповіді студент не допускає фактичних і мовленнєвих помилок. Відповідь студента виважена і науково обгрунтована, враховує наявні в лінгводидактиці погляди й підходи, можливі альтернативи вирішення.</p> <p>1 бал. Студент добре володіє навчальним матеріалом, спроможний аналізувати, узагальнювати, переконструювати його. Фактичні помилки у відповіді відсутні. Студент демонструє вміння не лише переказувати, а й аналізувати матеріал, даючи прочитаному власну оцінку, аргументуючи висловлені тези загальновідомими доказами.</p>
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>При оцінюванні письмових робіт студентів застосовується трьохбальна система:</p> <p>3 бали. Студент виконує завдання найвищої складності, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, аргументує власні дії, подає поширені коментарі до лінгводидактичних явищ, не припускаючись помилок; спирається на знання різних концепцій та підходів до тлумачення певних фактів і закономірностей.</p> <p>2 бали. Студент виконує основні види практичних завдань, але не завжди правильно пояснює власні дії; виконує дії класифікаційного характеру, але допускає помилки в оформленні класифікаційних жанрів; не може пояснити вияву всіх лінгводидактичних закономірностей.</p> <p>1 бал. Студент виконує основні завдання, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру; коментує лінгводидактичні явища, але припускається помилок; у мовленні наявні недоліки.</p>
<p>Вимоги до самостійної роботи</p>	<p>За виконання самостійної роботи студенти мають можливість набрати 65 балів, які нараховуються за опрацювання теоретичного блоку питань і за виконання</p>

	<p>завдань практичного блоку.</p> <p>5 балів. Магістр виконує завдання найвищої складності, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, аргументує власні дії, подає поширені коментарі, не припускаючись помилок; спирається на знання різних концепцій та підходів до тлумачення лінгводидактичних фактів і закономірностей.</p> <p>4 бали. Магістр виконує основні види завдань, але не завжди правильно пояснює власні дії; виконує дії класифікаційного характеру, але допускає мовленнєві помилки в оформленні класифікаційних жанрів; не може пояснити вияву всіх лінгводидактичних закономірностей.</p> <p>3 бали. Магістр виконує основні завдання, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру; коментує лінгводидактичні явища, але припускається значних помилок.</p> <p>2 бали. Магістр виконує основні завдання, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, але виконує дії лише за аналогією; коментує лінгводидактичні явища, але припускається грубих помилок.</p> <p>1 бали. Магістр відчуває труднощі під час виконання простих завдань; допускає помилки у виявленні лінгводидактичних одиниць; помиляється у визначенні категоріальних властивостей.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Магістрант допускається до підсумкового контролю при умові здачі усіх практичних завдань та завдань самостійної роботи.</p> <p>Заліком є сума балів набраних студентом протягом семестру за усі види роботи: усні оцінки за роботу на семінарах, виконання практичних завдань, підсумкова контрольна робота.</p>
<p>Критерії оцінювання навчальних досягнень магістрантів</p>	<p>90-100 балів. Магістр повністю оволодів теоретичним матеріалом, логічно і послідовно викладає його, наводить самостійно приклади і коментує їх, спроможний простежити історію питання чи мовного явища, демонструє уміння застосувати набуті знання у нестандартних ситуаціях. При відповіді студент не допускає фактичних і мовленнєвих помилок. Відповідь студента виважена і науково обґрунтована, демонструє особистий внесок у вирішення поставленої проблеми, враховує наявні в лінгвістиці погляди й підходи, можливі альтернативи вирішення.</p> <p>82-89 балів. Магістр добре володіє навчальним матеріалом, спроможний аналізувати, узагальнювати, переконструювати його. Визначення мовних явищ і понять бездоганні. Фактичні помилки у відповіді відсутні. Магістр демонструє вміння не лише переказувати, а й аналізувати матеріал, даючи прочитаному власну оцінку, аргументуючи висловлені тези загальновідомими доказами.</p> <p>74-82 бали. Магістр може не лише логічно і повно викладати вивчене, але й виявляє елементарні вміння</p>

аналізувати, робити узагальнення, давати чіткі визначення, а в разі потреби переформулювати їх; простежуються здібності змінювати логіку викладу повідомлення, аналізу власного і чужого висловлювання. Більшість теоретичних положень підтверджуються прикладами. Фактичні помилки відсутні.

64-73 бали. Магістр може переказати приблизно половину матеріалу. Непослідовно і незв'язно відтворює зміст прочитаного; губиться при необхідності навести приклади, не завжди може дати відповідь на запитання, що конкретизує його висловлення. Виклад відзначається поверховістю, недостатньою осмисленістю і логічністю, бідністю словника, значною кількістю фактичних помилок.

60-63 бали. Магістр може переказати приблизно половину матеріалу. Непослідовно і незв'язно відтворює зміст прочитаного; губиться при необхідності навести приклади, не завжди може дати відповідь на запитання, що конкретизує його висловлення. Виклад відзначається поверховістю, недостатньою осмисленістю і логічністю, бідністю словника, значною кількістю фактичних помилок.

35-59 балів. Магістр відтворює уривчастими реченнями окремі цілісні смислові фрагменти опрацьованого матеріалу, що становить 1/3 частину загального обсягу змісту певної теми; участь студента у діалозі обмежується однією чи двома елементарними репліками, що не враховують ситуації спілкування. Студент в основному не розуміє того, про що повідомляє, сплутує мовні факти, що спричиняє до грубих фактичних помилок; не може навести приклади; допускає 8 мовленнєвих неточностей.

1-34 бали. Магістр епізодично відтворює теоретичний матеріал на рівні уривчастого переказування. Він в основному розуміє суть мовного явища, але не може цілісно і точно його переказати, сплутує мовні факти; не може застосувати набуті знання в елементарних стандартних ситуаціях; відповідь мовленнєво не відшліфована (допускає більше дев'яти мовленнєвих помилок).

7. Політика курсу

Викладання курсу ґрунтується на принципах академічної доброчесності, що передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання чужих ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право.

Студент виконує самостійно завдання, які зазначено у програмі (силабусі), вчасно. Всі завдання курсу повинні бути виконаними, незважаючи на причину відсутності студента на занятті.

8. Рекомендована література

1. Біляєв О. М. Лінгводидактика рідної мови: Навчально-методичний посібник. Київ: Генеза, 2005.

2. Видатні особистості з українського мовознавства. Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. 172 с.

3. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. Київ, 1997.

4. Горошкіна О.М., Караман С.О., Бакум З.П. Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі: навчальний посібник. Київ, 2015.
5. Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. Київ : Книги – XXI, 2007. 464 с.
6. Ефективні технології навчання і контролю якості знань у лінгвістичній підготовці майбутніх фахівців [Текст] : монографія / О.Семенов, В. Герман, Н. Громова [та ін.] Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. 376 с.
7. Інноваційні технології навчання методики української мови у вищих навчальних та середніх освітніх закладах. Київ: Міленіум, 2006.
8. Коваль В. О. Теоретичні і методичні засади формування професійної компетентності майбутніх учителів-філологів у вищих педагогічних навчальних закладах : монографія. Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. 455 с.
9. Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. Стробільск, 2015. 375.
10. Пентилюк М. І. Актуальні проблеми сучасної лінгводидактики : збірник статей. Київ : Ленвіт, 2011. 256 с.
11. Потапенко О.І., Кожуховська Л.П., Товкайло Т.І., Чубань Т.В. Лінгводидактика (курс лекцій): навчальний посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Київ: Міленіум, 2005. 402 с.
12. Семенов О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2012. 216 с.
13. Словник-довідник з української лінгводидактики: Навч. посібник / кол. авторів за ред. М.Пентилюк. Київ: Ленвіт, 2003. 149 с.

Викладач

О.М. Рудь